

fige at bombardere Staten for snart paa den ene, snart paa den anden Maade at skaffe sig Tilskud, Understøttelse eller Bidrag af Statskassen. Seg vil som sagt visse, at dette snart maa høre op, og med dette Dulle skal jeg slutte mit Foredrag.

Dan: Naar man seer, til hvor høist forskjellige Resultater man kan komme i sin Dom over vor Statshuusholdnings Tilstand, og seer, at medens Nogle finde, at Understudet eller Tilbagegangen er omtrent 5,000,000 Rd. aarlig, beregne Andre den til kun at være omtrent 500,000 Rd. aarlig, saa kunde man let komme paa den Tanke, at det er en meget vanskelig Kunst at gjøre finansielle Beregninger. Smidlertid kan man jo her nok finde en naturlig Forklaringsgrund til denne forskjellige Opfattelse; den maa jo aabenbart ligge deri, at medens Nogle stille sig paa en Grundvold, der knytter sig til den voblikkelige Tilstand, saa søge Andre deres Grundvold paa en Maade, der lader Blikket være mere udadvendt mod Fremtiden. Men hvorom Alting er, synes der at være Get, hvorom der ingen Meningsforskjel er, nemlig at et Understud er der, større eller mindre, som vi Alle maae stræbe efter paa bedste Maade at dække. Naar man gaaer ud herfra, er det næste Spørgsmaal altsaa: Ad hvilken Vej skal man gaae for at tilvejebringe den Dækning? Herom kunne Meningerne jo være forskjellige. Man maatte jo først og fremmest see, om man kunde indskrænke Udgifterne. Disse ere jo som bekendt to Slags, nemlig de Udgifter, som man kan indskrænke strax, og de, som man kun kan indskrænke i Løbet af flere Aar, fordi de — om man saa kan sige — ligge i Systemet, hvilket jo ogsaa er blevet antydet af en æret tidligere Taler. Men da nu den Forøgelse, som man kan vinde gennem Udgiftens Indskrænkning, vistnok ikke har en saa stor eller overveieende Størrelse, at det kan blive tilstrækkeligt, maa man jo naturligviis see hen til Indtægternes Forøgelse. Her stiller Spørgsmaalet sig altsaa, hvorledes man

skal søge sin Indtægt forøget, og det deler sig her i den Betragtning, om man skal holde sig til Statsactiverne eller til en Skat, eller hvorledes man bør fordele Indtægten paa disse forskjellige Factorer. Her kan jeg foretænke, siden jeg er paa dette Sted, ikke tilbageholde den Bemærkning, at det forekommer mig, at naar man ikke tør gaae ind paa en betydelig Forbrug af Statsactiverne, indeholdes deri en lønlig Tvivl om, hvorvidt de nye Activer, som ere stiftede i Jernbanerne, virkelig ere eller rettere sagt kunne blive saa værdifulde, som man vil gjøre dem til. Seg hører desværre til dem, som ikke endnu have kunnet tilegne sig den Anskuelse, at disse Activer i Fremtiden ville blive virkelig værdifulde og indbringende Statsmidler, men jeg vil naturligviis ønske, at jeg maatte tage fejl. Altsaa maa man jo ialfald for en væsentlig Deel skaffe Staten Indtægter ved andre Midler, og man har derfor foreslaaet en ny Skat, en Indkomstskat. Ja, det bliver vistnok ogsaa nødvendigt. Der gives dem, — hvortil ogsaa jeg hører, jeg kan kun svare for mig selv — som finde stor Betænkelighed ved at gaae ind paa enhver ny Skat overhovedet, og i hvert Fald hører jeg da ogsaa til dem, som ikke kunne gaae ind paa en saadan ny Skat, uden at den har en vis maadeholden Størrelse. Jeg troer, at man ofte anslaaer Landets Skatteevne meget større, end den i Virkeligheden er, og man fører her Factorer ind i Betragtning og Beregning, som jeg troer ikke kunne holde Stik. Man har saaledes f. Ex. beraabt sig paa Sparekasserne, men det er vistnok en meget upaalidelig Veiledning eller Rettebnor, som man her kan søge, thi disse Institutioner skrive sig jo som bekendt fra en yngre Tid, og de indeholde jo forsaavidt kun en statistisk Råmate, hvorigjennem man kan see, hvad der foreligger. Men det er jo en bekendt Sag, at man ogsaa havde Pengemidler i Udlaan tidligere end Sparekasser, hvilke da gik mere privat mellem Mand og Mand, og Forskjellen stiller sig da for mig